

КОНВЕНСИЯИ
МАНЪИ ИСТИФОДА, ЗАХИРАСОЗЌИ, ИСТЕЪСОЛ ВА ТАЪВИЛИ
МИНАЪОИ ЗИДДИ ПИЪДАГАРД ВА НОБУДСОЗИИ ОНЪО
аз 18 сентябри соли 1997

Муќаддима

Давлатъои аззо,

бо азми ќатъї лїњати хотима бахшидан ба азобу бадбахтињое, ки таркиши минаъои зидди пиёдагард меорад ва њар њафта садњо одамон, асосан бегуноњон - шахсони ғайринизомї ва шањрвандони њифзнашуда ва дар навбати аввал кўдаконро нобуд ва маљрўњ месозад, ба рушди иќтисодї ва барќарорсозї монеъ мегардад, ба ватан баргаштани гурезагон ва шахсони дар дохили кишвар ба дигар мањал кўчонидашударо мушкил месозад ва дар тўли солњои зиёди баъди гузоштани онњо дигар оќибатъои вазнин меоранд,

бо зарур донистани андешидани тамоми чорањо, то ки ба тарзи самаранок ва њамоњанг ба њалли вазифаи мураккаби тоза кардани минаъои зидди пиёдагарди дар тамоми њањон гузошташуда мусоидат кардан ва таъмин намудани нобудсозии онњо,

бо хоњиши њадди аксар мусоидат намудан ба саъю кўшишњо баъри нигоњубин ва офиятбахшї, аз њумла њамгиروي иљтимоии шахсони аз минаъо зарардида,

бо эътирофи он, ки манъи пурраи минаъои зидди пиёдагард чораи муњими тањкими боварї хоњад буд,

бо њонибдорї аз ќабули Протоколи 3 майи соли 1996 ислоњшуда оид ба манъ ё мањдуд сохтани истифодаи минаъо, мина-ќапќонњо ва дигар дастгоњњо (-и тарканда), ки ба Конвенсияи манъ ё мањдуд сохтани истифодаи навъњои мушаххаси силоњи муќаррарї, ки метавонанд расонандаи зиёни фавќулодда ё дорои таъсири ғайриинтихобї њисобида шаванд замима гардидааст, инчунин тамоми давлатъоеро, ки њанўз ин Протоколро тасдиќ накардаанд, ба њарчи зудтар тасдиќ кардани он даъват намуда,

њамчунин бо њонибдорї аз резолютсияи 51/45 S Ассамблеяи Генералии Созмони Милали Муттаъид аз 10 декабри соли 1996, ки дар он аз тамоми давлатњо ќотеона даъват шудааст, дар мавриди созишномаи байналмилалии самараноки дорои эътибори њатмии њуќуќї оид ба манъи

истифода, захирасозї, истењсол ва тањвили минањои зидди пиёдагард фаълоне кор кунанд,

минбаъд бо љонибдорї аз тадбирњои солњои охир андешидашуда – чи дар асоси якљониба ва чи дар асоси бисёрљониба – бо маќсади манъ, маъдуд ё муваќќатан катъ намудани истифода, захирасозї, истењсол ва тањвили минањои зидди пиёдагард,

бо таъкид аз наќши афкори љомеа дар тањкими принципњои башардўстї, ки даъват баъри пурра манъ намудани минањои зидди пиёдагард гувоњи он мебошад ва бо хотирнишон намудан аз кўшишњое, ки бо ин маќсад Њаракати байналмилалии Салиби Сурх ва Њилоли Ањмар, Созмони байналмилалї оид ба манъи минањои заминї ва бисёр дигар ташкилотњои ғайрињукуматї дар тамоми љањон ба харљ медињанд,

бо истинод ба Эълومияи Оттава аз 5 октябри соли 1996 ва Эълумияи Брюссел аз 27 июни соли 1997, ки дар онњо ќотеона аз љомеаи љањонї даъват шудааст, созишномаи байналмилалии дорои эътибори њатмии њуќуќї оид ба манъи истифода, захирасозї, истењсол ва тањвили минањои зидди пиёдагардро ба имзо расонанд,

бо таъкид аз зарурати таъмини њамроњшавии тамоми давлатњо ба ин Конвенсия ва бо азми катъї љињати фаълоне мусоидат намудан баъри ба он додани хислати умумї дар тамоми форумњои (анљуманњои) марбута, аз љумла Созмони Милали Муттаъид, Конференсия оид ба халѓи силоњ, созмону иттињодияњои минтаќавї ва конференсияњо оид ба баррасии амали Конвенсияи манъ ё маъдуд сохтани истифодаи навњои мушаххаси силоњи муќаррарї, ки метавонанд расонандаи зиёни фавќулодда ё дорои таъсири ғайриинтихобї њисобида шаванд ва бо дарназардошти принципи њуќуќи гуманитарии байналмилалї, ки тибќи он њуќуќи тарафњо дар низои мусаллањона ба интихоб намудани усул ва воситањои пешбурди љанг маъдуд намебошад, принципи дар низоњои мусаллањона манъ намудани истифодаи силоњ, гулулањо (снарядњо), воситањо ва усулњои пешбурди љанг, ки метавонанд зиёни фавќулодда расонанд ё азоби зиёдатї оранд, инчунин принсипе, ки дар асоси он дар байни шахсони ғайринизомї ва љангиён фарќ гузошта шавад,

ба мувофиќаи зайл расиданд:

Моддаи 1

Ўндадориҳои умумӣ

1. Ўар як давлати узв ўндадор мешавад нелъ гоъ ва дар ягон њолатъо:

- а) минаҳои зидди пиёдагардро истифода набарад;
- б) минаҳои зидди пиёдагардро ихтироъ, истеъсол накунад, бо роъҳои дигар ба даст наорад, захира накунад, нигоъ надорад ва ба нелъ кас, бевосита ё бавосита надиъад;
- с) ягон касро кўмак, њавасманд накунад ва ба ягон тариќ ба амалӣ намудани фаъолияте, ки тибќи њамин Конвенсия ба давлати узв манъ шудааст, таърик намояд.

2. Ўар як давлати узв ўндадор мешавад тамоми минаҳои зидди пиёдагардро нобуд созад ё нобудсозии онъоро тибќи муќаррароти њамин Конвенсия таъмин намояд.

Моддаи 2

Мафъумъо

1. «Минаи зидди пиёдагард» - минае, ки барои таркидан аз њозир будан, наздик будан ё таъсири бевоситаи одам таъин гардида, метавонад як ё якчанд одамро маъюб, малъруъ ё кушад. Минае, ки барои таркидан аз њозир будан, наздик будан ё таъсири мустаќими воситаи њаракаткунанда, вале на одам, таъин гардидаанд ва дар айнаи њол бо лъузъҳои лудонашаванда лиъозонида шудаанд, наметавонанд ба гурӯъи минаҳои зидди пиёдагард мансуб доништа шаванд, танъо аз он лиъат, ки онъо ин тавр лиъозонида шудаанд.

2. «Мина» - лавозимоти лангие, ки барои гузоштан дар зери замин, дар замин ё дар сатъи болоии замин ё дигар ќабат ва барои таркиш аз њозир будан, наздик будан ё таъсири бевоситаи одам ё воситаи њаракаткунанда таъин гардидааст.

3. «Лъузъи лудонашаванда» - асбобе, ки минаро муъофизат мекунад; он лъузъи мина буда, бо он алоќаманд аст, ба он пайваст шудааст ё дар зери он гузошта шудааст ва дар њолати кўшиши ба он расидан ё бо тарзи дигар дидаю доништа ба он таърик намудан метаркад.

4. «Таъвил» - на танъо интиќоли лисмонии минаҳои зидди пиёдагард ба ќаламрави миллӣ ё аз он, балки таъвили њуќуќи моликият ба минае ва назорати онъоро мефаъмонад, вале таъвили ќаламраве, ки дар он минаҳои зидди пиёдагард гузошта шудаанд, дар назар надорад.

5. «Минтаќаи мина гузошташуда» - китъае, ки бинобар мављуд будани минањо ё эътимولي мављуд будани онњо хатарнок мебошад.

Моддаи 3 Истисноњо

1. Сарфи назар аз мављуд будани ўндадорињои умумии дар моддаи 1 баёнгардида, масъалањои нигоњдорї ё таъвили миќдори муайяни минањои зидди пиёдагард бо маќсади таъбияи усулњои ошкор намудани минањо, безарарсозї ё нобудсозии минањо ва омўзони ин усулњо њал гардидаанд. Миќдори чунин минањо набояд аз њалми њадди аќалле, ки барои ноил гардидан ба маќсадњои дар боло зикршуда комилан кифоя аст, зиёд бошад.

2. Таъвили минањои зидди пиёдагард бо маќсади нобудсозї иљозат дода шудааст.

Моддаи 4 Нобудсозии минањои зидди пиёдагард

Бо дарназардошти истисноњои дар моддаи 3 пешбинигардида, њар давлати узв ўндадор мешавад тамоми захирањои минањои зидди пиёдагарди ба он тааллуќдошта ё моликияти он буда, ё ки онњоеро, ки дар доираи њуќуќии он ё таъти назорати он ќарор доранд, дар мўњлатњои кўтоњтарини имконпазир, вале на дертар аз гузаштани чор сол баъди барои ин давлати узв эътибор пайдо намудани њамин Конвенсия нобуд созад ё нобудсозии онњоро таъмин намояд.

Моддаи 5 Нобудсозии минањои зидди пиёдагард дар минтаќањои мина гузошташуда

1. Кар як давлати узв ўндадор мешавад тамоми минањои зидди пиёдагардро дар минтаќањои мина гузошташудаи дар доираи њуќуќии он ё таъти назорати он ќарордошта дар мўњлатњои кўтоњтарини имконпазир, вале на дертар аз гузаштани дањ сол баъди барои ин давлати узв эътибор пайдо намудани њамин Конвенсия нобуд созад ё нобудсозии онњоро таъмин намояд.

2. Њар як давлати узв тамоми кўшишњоро бањри он равона месозад, ки тамоми минтаќањои дар доираи њуќуќии он ё таъти назорати он ќарордошта, ки дар онњо, тавре маълум аст ё тахмин карда мешавад, ки минањои зидди пиёдагард гузошта шудаанд, ошкор намояд ва бањри он тадбирњо меандешад, ки дар мўњлатњои кўтоњтарини имконпазир тамоми лойњои гузоштани минањои зидди пиёдагардро дар минтаќањои дар доираи њуќуќии он ё таъти назорати он ќарордошта аз рўи периметр ишора карда шаванд, зери назорат гирифта шаванд ва бо тавора ё дигар воситањо ињота карда шаванд, то ки њаќиќатан ин минтаќањо ба шахсони ғайринизомї то даме, ки дар он љо тамоми минањои зидди пиёдагард нобуд карда нашудаанд, дастрас набошанд. Нишонањо бояд њадди аќал ба стандартњое, ки дар Протоколи 3 майи соли 1996 ислоњшуда оид ба манъ ё мањдуд сохтани истифодаи минањо, мина-ќапќонњо ва дигар дастгоњњо (-и тарканда), ки ба Конвенсияи манъ ё мањдуд сохтани истифодаи навњои мушаххаси силоњи муќаррарї, ки метавонанд расонандаи зиёни фавќулудда ё дорои таъсири ғайриинтихобї њисобида шаванд замима гардидааст, мутобиќ бошанд.

3. Агар ин ё он давлати узв чунин шуморад, ки он наметавонад минањои зидди пиёдагарди дар банди 1 зикргардидаро дар ин мўњлатњо нобуд созад ё нобудсозии онњоро таъмин намояд, он наметавонад ба машварати давлатњои аъзо ё конференсия оид ба баррасии амали Конвенсия бо дархости ба муддати то дањ сол зиёд намудани фосолаи мўњлате, ки барои пурра нобудсозии чунин минањои зидди пиёдагард муќаррар гардидааст, муурољият намояд.

4. Дар чунин дархост инњо бояд зикр гарданд:

- a) мўњлати тамдиди пешнињодшуда;
- b) муфассал зикр намудани асос барои тамдиди пешнињодшуда, аз љумла:
  - i) иттилоот оид ба тайёри ва гузаронидани корњо мутобиќи барномањои миллии безарарсозии минањо;
  - ii) иттилоот оид ба маблаѓњои молиявї ва воситањои техникаие, ки давлати узв наметавонад бо маќсади пурра нобудсозии минањои зидди пиёдагард истифода намояд;
  - iii) зикр намудани њолатњое, ки ба давлати узв барои нобудсозии тамоми минањои зидди пиёдагард дар минтаќањои мина гузошташуда монеъ мешаванд;
- c) шарњи оќибатњои гуманитарї, иљтимої, иќтисодї ва экологии ин тамдидкуни;
- d) пешнињод намудани тамоми дигар иттилооте, ки ба дархост оид ба тамдидкунии пешнињодшуда алоќаманд мебошад.

5. Машварати давлатҳои аззо ё конференсия оид ба баррасии амалӣ, бо дарназардошти омилҳои дар банди 4 зикргардида, дархостро бо аксарияти овозҳои давлатҳои аззо, ки дар овоздиҳӣ ӯзир буданд ва иштирок намудаанд, таълил намуда, дар хусуси он, ки дархост оид ба тамдиди мӯълат қонеъ гардонида шавад ё не, қарор қабул менамояд.

6. Мӯълат метавонад боз як бори дигар бо шартҳои пешниҳод намудани дархости нав мутобиқи бандҳои 3, 4 ва 5 ӯамин модда тамдид карда шавад. Бо дархост дар хусуси тамдиди дубора мурулӣат намуда, давлати узв бояд дар он дар хусуси он, ки чӣ қорӯо дар лӯараёни тамдиди пештараи тибқи ӯамин модда илӯзатдодашуда анлӯом дода шудаанд, иттилооти иловагӣ пешниҳод кунад.

Моддаи 6

Њамкорӣ ва мӯсоидати байналмилалӣ

1. Њангоми илӯрои ўӯдадорӣҳои худ тибқи ӯамин Конвенсия ӯар як давлати узв ӯуқуқ дорад, дар мавридҳои имконпазир, аз давлатҳои дигари аззо ба қадри имкон қӯмак пурсад ва гирад.

2. Њар як давлати узв ўӯдадор мешавад лӯиӯати мӯбодилаи ӯарчи бештари тальӯизот, мавод ва иттилооти илмию техникий марбут ба татбиқи ин Конвенсия мӯсоидат намояд ва барои иштирок намудан дар чунин мӯбодила ӯуқуқ дорад. Давлатҳои аззо наметавонанд нисбати пешниҳод намудани воситаҳои безарарсозии минаӯо ва иттилооти дахлдори техникӣ бо мақсадҳои башардӯстӣ маӯдудият лӯорӣ намоянд.

3. Њар як давлати узве, ки дорои имкониятҳои марбути мебошад, ба саӯю қӯшишӯо лӯиӯати нигоӯубин ва офиятбахшӣ, ӯамгирии илӯтимоӣ ва иқтисодии шахсоне, ки аз минаӯо зарар дидаанд ва татбиқи барномаҳои огоӯонӣ аз хатари минаӯо мӯсоидат хоӯад намуд. Чунин мӯсоидат метавонад, аз лӯумла тавассути системаи Созмони Милали Муттаӯид, созмону муассисаҳои байналмилалӣ, минтақавӣ ё миллӣ, Кумитаи байналмилалии Салиби Сурх, лӯамӯиятҳои миллии Салиби Сурх ва Њилоли Аӯмар ва федератсияи байналмилалии онӯо, созмонҳои ӯайриӯукумати ё дар заминаҳои дигар амалӣ гардонида шавад.

4. Њар як давлати узве, ки имкониятҳои лозимӣ дорад, дар безарарсозии минаӯо ва татбиқи чорабиниҳои ба он вобаста мӯсоидат хоӯад намуд. Чунин мӯсоидат, аз лӯумла тавассути системаи Созмони Милали Муттаӯид, созмону муассисаҳои байналмилалӣ ё минтақавӣ, созмону муассисаҳои ӯайриӯукумати ё дар заминаи мутақобила, инчунин бо роӯи интиқоли маблаӯо ба Фонди мақсадноки пардохтҳои ихтиёрии

Созмони Милали Муттаъид барои расонидани кўмак дар безарарсозии минаъо ё ба фондҳои минтақавӣ, ки ба масъалаҳои безарарсозии минаъо машғуланд, амалӣ карда мешавад.

5. Њар як давлати узве, ки имкониятҳои лозимӣ дорад, дар безарарсозии захираҳои минаъои зидди пиёдагард мусоидат хоҳад намуд.

6. Њар як давлати узв ўндадор мешавад барои захираи маълумотҳо оид ба безарарсозии минаъо, ки дар системаи Созмони Милали Муттаъид таъсис дода шудааст, иттилоот пешниҳод намояд, хусусан иттилооти марбут ба воситаҳои усулҳои мухталифи безарарсозии минаъо, инчунин рўйхати коршиносон, муассисаҳои дар ин соҳа махсусгардонидашуда ё марказҳои Ҳамоянгарсозии миллии ба масъалаҳои безарарсозии минаъо машғулбуда.

7. Давлатҳои аъзо метавонанд ба Созмони Милали Муттаъид, созмонҳои минтақавӣ, дигар давлатҳои аъзо ё дигар сохторҳои салоҳиятдори байниҳукумати ё ғайридавлатӣ бо дархости ба мақомоти рошбарикунандаи онҳо расонидани кўмак дар таъйини барномаи миллии безарарсозии минаъо муроҷиат намоянд, то ки масъалаҳои дахлдор, аз ҷумла масъалаҳои зеринро ҳал намоянд:

- а) доираи ва соҳаи фарогирии проблемаи минаъои зидди пиёдагард;
- б) захираҳои молиявӣ, техникаи ва инсонии барои татбиқи ин барнома зарурбуда;
- в) муайян намудани мўълати зарурӣ барои нобудсозии тамоми минаъои зидди пиёдагард дар минтақаҳои мина гузошташудае, ки дар доираи ҳукукӣ ё таъти назорати давлати дахлдори узв қарор доранд;
- д) чорабиниҳо оид ба огоҳонӣ аз хатари мина, ки ба кам кардани шумораи ходисаҳои маълумшавӣ ё ҳалокати одамон дар натиҷаи тарқиши минаҳои равона гардидаанд;
- е) расонидани кўмак ба шахсони аз минаҳои зарардида;
- ф) муносибати мутақобилаи байни ҳукумати давлати манфиатдори узв ва сохторҳои марбутатаи ҳукумати, байниҳукумати ва ғайриҳукумати, ки дар татбиқи ин барнома иштирок хоҳанд кард.

8. Њар як давлати узве, ки мутобиқи муқаррароти Ҳамин модда кўмак пешниҳод мекунад ё мегирад, ба таъмини татбиқи пурра ва саривақтии барномаҳои мувофиқашудаи кўмакрасонӣ мусоидат хоҳад намуд.

Моддаи 7

Тадбирҳои ошкор будан

1. Њар як давлати узв ба Котиби генералии Созмони Милали Муттаъид њарчи барваќттар, вале дар њар сурат на дертар аз гузаштани 180 рӯз баъди барои ин давлати узв эътибор пайдо намудани њамин Конвенсия, иттилооти зеринро пешнињод менамояд:

a) дар бораи тадбирњои миллї оид ба татбиќи чорабинињои дар моддаи 9 зикршуда;

b) оид ба тамоми захирањои минањои зидди пиёдагарди ба он тааллуќдошта, ё минањое, ки он дорад, ё минањое, ки дар доираи њуќуќии он ё таъти назорати он ќарор доранд, бо таќсимот аз рӯи навъ, миќдор ва агар имконпазир бошад, бо нишон додани раќамњои маълумї минањои зидди пиёдагарди дар анборњо будаи њар як навъ;

c) ба ќадри имкон, координатњои тамоми минтаќањои мина гузошташудае, ки дар онњо минањои зидди пиёдагард гузошта шудаанд ё эътимолан гузошта шуда, дар доираи њуќуќї ё таъти назорати онњо ќарор доранд, бо нишон додани маълумоти њарчи муфассалтар оид ба навъ ва миќдори минањои зидди пиёдагарди њар як навъ, ки дар њар як минтаќаи мина гузошташуда љойгир карда шудаанд ва таърихи гузошта шудани онњо;

d) навъњо, миќдор ва агар имконпазир бошад, раќамњои маълумї тамоми минањои зидди пиёдагарде, ки барои маќсадњои таъйияи усулњои ошкор намудани минањо, безарарсозї ё нобудсозии минањо ва омўзонидани ин усулњо нигоњ дошта шудаанд ё таъвил карда шудаанд ва ё бо маќсади нобудсозї таъвил гардидаанд, инчунин оид ба муассисањое, ки давлати узв ба онњо нигоњ доштан ё таъвил намудани минањои зидди пиёдагардро мутобиќи моддаи 3 иљозат додааст;

e) оид ба њолати барномањои марбут ба консерватсия ё ќатъи истифодаи объектњои истењсоли минањои зидди пиёдагард;

f) оид ба њолати барномањои марбут ба нобудсозии минањои зидди пиёдагард мутобиќи моддањои 4 ва 5, аз љумла маълумоти муфассал оид ба усулњое, ки бо маќсади амалї намудани раванди нобудсозї истифода мегарданд, маълумоти љойгиршавии тамоми объектњое, ки дар онњо нобудсозї сурат мегирад ва меъёрњои беҳатарї ва экологии истифодашавандае, ки риоя кардани онњо зарур аст;

g) навъњо ва миќдори тамоми минањои зидди пиёдагард, ки баъди барои ин давлати узв эътибор пайдо намудани њамин Конвенсия нобуд карда шудаанд, аз љумла таќсимои миќдорї аз рӯи њар як навъи минањои зидди пиёдагард, ки мутобиќи моддањои 4 ва 5 нобуд карда шудаанд, инчунин, агар имконпазир бошад, нишон додани раќамњои маълумї минањои зидди пиёдагарди њар навъ – дар сурати нобудсозии онњо мутобиќи моддаи 4;

h) тавсифи техниќии њар навъи минањои зидди пиёдагарди истењсолнамуда, то андозае, ки маълум аст ва минањое, ки дар њоли њозир ба давлати узв тааллуќ доранд ё дар ихтиёри он мебошанд, бо нишон додани, дар мавридњое, ки воќеан имконпазир аст, чунин

иттилооте, ки метавонад ба ошкорсозӣ ва безарарсозии минаҳои зидди пиёдагард мусоидат намояд; ин иттилоот бояд, ҳадди ақал, аз маълумот оид ба андозаҳо, тарконанда, нуруи таркиш, таркиби металл, инчунин расмҳои ранга ва дигар маълумотҳои, ки метавонанд ба безарарсозии минаҳо мусоидат намоянд, иборат бошад;

ва 1) тадбирҳои, ки бо мақсади огоҳонии фаврӣ ва самараноки аҳоли аз тамоми минтақаҳои, ки дар бораи онҳо дар банди 2 моддаи 5 сухан меравад.

2. Иттилооте, ки мутобиқи ҳамин модда пешниҳод мегардад, бояд ҳар сол аз ҷониби давлатҳои аъзо бо фарогирии соли гузаштаи тақвими нав карда шавад ва на дертар аз 30 апрели ҳар сол ба Котиби генералии Созмони Милали Муттаҳид пешниҳод гардад.

3. Котиби генералии Созмони Милали Муттаҳид тамоми чунин гузоришҳои гирифташударо ба давлатҳои аъзо ирсол менамояд.

Моддаи 8

Мусоидат ба риоя намудан ва шарҳу эзоҳ дар мавриди риоя намудан

1. Давлатҳои аъзо ба мувофиқа мерасанд, ки бо ҳамдигар дар масъалаҳои марбут ба татбиқи муқаррароти ин Конвенсия машварат ва ҳамкорӣ менамоянд ва дар рӯйияи ҳамкорӣ амал намуда, бо мақсади мусоидат ба риоя гардидани ўндадориҳои худ аз ҷониби давлатҳои аъзо тибқи ин Конвенсия кўшишҳои шонро муттаҳид месозанд.

2. Агар як ё якчанд давлатҳои аъзо хоёиш дошта бошанд масъалаҳои марбути аз ҷониби дигар давлати узв риоя гардидани муқаррароти ин Конвенсияро маълум намоянд ва ба ҳалли онҳо кўшиш намоянд, онҳо метавонанд тавассути Котиби генералии Созмони Милали Муттаҳид ба ин давлати узв дар хусуси шарҳу эзоҳ намудани проблемаҳои, ки онҳоро дар ташвиш гузоштааст, дархост ирсол намоянд. Ба чунин дархост тамоми иттилооти марбути замима карда мешавад. Ҳар як давлати узв кўшиш менамояд, ки суиистифода ҷой надошта бошад, бояд аз ирсоли дархости беасос худдорӣ намояд. Давлати узве, ки дар хусуси шарҳу эзоҳ дархост гирифтааст, тавассути Котиби генералии Созмони Милали Муттаҳид ба давлати узви дархостнамуда дар муддати 28 рӯз тамоми иттилоотро, ки ба фаҳмонидани проблема метавонад мусоидат намояд, пешниҳод мекунад.

3. Агар давлати дархостнамудаи узв тавассути Котиби генералии Созмони Милали Муттаҳид дар тўли ин мўҳлат ҷавоб нагирад ё ҷавоб ба

дархости шарњу эзоњ намуданро ғайриқаноатбахш шуморад, он метавонад ин проблемаро тавассути Котиби генералии Созмони Милали Муттаъид ба баррасии љаласаи навбатии давлатњои аъзо пешнињод кунад. Котиби генералии Созмони Милали Муттаъид ин пешнињодро бо замимаи тамоми иттилооти дахлдоре, ки ба дархост оид ба шарњу эзоњ марбут мебошад, ба њамаи давлатњои аъзо ирсол менамояд. Тамоми чунин иттилоот бояд ба давлати дархостшавандаи узв, ки њуќуќи љавоб додан дорад, пешнињод карда шавад.

4. То даъвати њама гуна љаласаи давлатњои аъзо њар давлати манфиатдори узв метавонад ба Котиби генералии Созмони Милали Муттаъид бо дархост оид ба расонидани хизматњои неки худ бо маќсади мусоидат намудан ба гирифтани шарњу эзоњи дархостшуда муурољият намояд.

5. Давлати дархосткунандаи узв метавонад тавассути Котиби генералии Созмони Милали Муттаъид бо пешнињод оид ба даъвати љаласаи махсуси давлатњои аъзо барои баррасии ин проблема муурољият намояд. Котиби генералии Созмони Милали Муттаъид баъди ин пешнињоди мазкур ва тамоми иттилооти пешнињоднамудаи давлатњои манфиатдори аъзоро ба њамаи давлатњои аъзо бо дархости хабар додан аз он, ки оё онњо пешнињод оид ба даъват намудани љаласаи махсуси давлатњои аъзоро барои баррасии ин проблема дастгирї мекунанд ё не ирсол менамояд. Агар дар тўли 14 рўз аз лаъзаи фиристодани чунин мавод њадди аќал сеяки давлатњои аъзо даъват намудани чунин љаласаи махсусро дастгирї кунанд, Котиби генералии Созмони Милали Муттаъид ин љаласаи махсуси давлатњои аъзоро дар муддати 14 рўзи минбаъда даъват менамояд. Кворум дар ин љаласа аксарияти давлатњои аъзоро ташкил медињад.

6. Йаласаи давлатњои аъзо ё, вобаста ба вазъият, љаласаи махсуси давлатњои аъзо дар навбати аввал маълум менамояд, ки оё бо дарназардошти тамоми иттилооти пешнињоднамудаи давлатњои манфиатдори аъзо, машѓул шудан ба баррасии минбаъдаи проблема лозим аст ё не. Йаласаи давлатњои аъзо ё љаласаи махсуси давлатњои аъзо тамоми кўшишњоро ба он равона месозад, ки ќарор дар мувофиќа ќабул карда шавад. Агар, сарфи назар аз тамоми кўшишњо дар ин самт, ризоият ба даст наояд, ќарор бо аксарияти давлатњои аъзои дар овоздињї њозирбуда ва иштирокдошта ќабул карда мешавад.

7. Кама давлатњои аъзо бояд пурра дар љаласаи давлатњои аъзо ё љаласаи махсуси давлатњои аъзо дар баррасии ин проблема аз љониби онњо, аз љумла кори намояндагињо оид ба муќаррар намудани далелњо, ки мутобиќи банди 8 таъсис дода мешаванд, њамкорї намоянд.

8. Агар шарњу эзоњи иловагї талаб карда шавад, љаласаи давлатњои аъзо ё љаласаи махсуси давлатњои аъзо таъсиси намояндагињо оид ба муќаррар намудани далелњоро иљозат медињад ва ваколатномаи онро бо аксарияти овозњои давлатњои аъзои дар овоздињї њозирбуда ва иштирокдошта тасдиќ менамояд. Давлати дархостшавандаи узв метавонад дар њар лаъза ба ќаламрави худ фиристодани намояндагї оид ба муќаррар намудани далелњоро пешниљод кунад. Чунин намояндагї бе ќабули ќарор аз љониби љаласаи давлатњои аъзо ё љаласаи махсуси давлатњои аъзо оид ба таъсиси чунин намояндагї фиристода мешавад. Ин намояндагї, ки ба њайати он метавонанд то нўњ коршиноси мутобиќи бандњои 9 ва 10 таъин ва тасдиќшаванда шомил бошанд, метавонад дар љойи дахлдор ё дигар љойњое, ки бевосита ба проблемаи эътимолїи риоя намудан дахл доранд ва дар доираи њуќуќї ё таъти назорати давлати дархостшавандаи узв ќарор доранд, иттилооти иловагї љамъ намояд.

9. Котиби генералии Созмони Милали Муттаъид рўйхати коршиносони ихтисосманди аз љониби давлатњои аъзо пешбарїшавандаро бо нишон додани ном, миллат ва дигар маълумотњои дахлдор тартиб медињад ва нав менамояд, инчунин онро ба тамоми давлатњои аъзо равон мекунад. Њар коршиносе, ки ба ин рўйхат дохил карда шудааст, њамчун коршиноси ба њайати њамаи намояндагињо оид ба муќаррар намудани далелњо таъингардида њисобида мешавад, танњо агар ин ё он давлати узв дар шакли хатгї аз розї набудани худ изњорот накунад. Дар сурати розї набудан, ин коршинос дар кори намояндагињо оид ба муќаррар намудани далелњо на дар ќаламрави давлати ба ин муќобилбудаи узв, на дар њама гуна дигар мањалле, ки дар доираи њуќуќї ё таъти назорати ин давлат ќарор дорад, иштирок нахоњад кард, агар норозигї то таъин намудани ин коршинос ба њайати чунин намояндагињо изњор гардида бошад.

10. Аз љаласаи давлатњои аъзо ё љаласаи махсуси давлатњои аъзо дархост гирифта, Котиби генералии Созмони Милали Муттаъид, бо давлати дархостшавандаи узв машварат намуда, аъзои намояндагї, аз љумла роњбари онро таъин мекунад. Шаървандони давлатњои аъзое, ки бо дархост доир ба таъсиси намояндагї оид ба муќаррар намудани далелњо мурољият кардаанд ё шаървандони давлатњои аъзое, ки бевосита фаъолияти намояндагї ба онњо дахл мекунад, наметавонанд ба њайати намояндагї таъин гарданд. Аъзои намояндагї оид ба муќаррар намудани далелњо аз имтиёзњо ва дахлнопазирињое, ки дар моддаи VI Конвенсия оид ба имтиёзњо ва дахлнопазирињои Созмони Милали Муттаъид, ки 13 феввали соли 1946 ќабул гардидааст, истифода мекунанд.

11. Аъзои намояндагї оид ба муќаррар намудани далелњо, њадди аќал 72 соат ќаблан давлати дархостшавандаи узвро огоњ намуда, дар

мўнлатъои кўтоътарин ба каламрави он меоянд. Давлати дархостшавандаи узв тадбирҳои зарурии маъмурии вобаста ба қабул, таъминоти нақлиёт ва лойгиронии аъзои намояндагиро меандешад ва барои ӯнади аксар таъмин намудани амнияти аъзои намояндагӣ дар давраи истиқомат дар каламрави дар доираи ӯқуқии он қарордошта масъул мебошад.

12. Бе зиён ба истиқлолияти давлати дархостшавандаи узв намояндагӣ оид ба муқаррар намудани далелҳои метавонад ба каламрави давлати дархостшавандаи узв талъизоти ба он зарурбудаеро, ки танҳо барои ӯамоварии иттилооти марбут ба проблемаи эътимолӣ риоя намудан истифода бурда мешавад, ворид намояд. То лаъзаи омадан, намояндагӣ ба давлати дархостшавандаи узв хабар медиҳад, ки кадом талъизотро дар доираи фаъолияти худ оид ба муқаррар намудани далелҳои истифода бурданӣст.

13. Давлати дархостшавандаи узв бояд тамоми саъю кўшишҳои ба он равона созад, ки ба намояндагӣ оид ба муқаррар намудани далелҳои имконият дода шавад, то ки бо тамоми шахсони ба қазия иртиботдоштае, ки метавонанд доир ба проблемаи эътимолӣ риоя намудан иттилоот пешниҳод кунанд, сўнбат намояд.

14. Давлати дархостшавандаи узв ба намояндагӣ оид ба муқаррар намудани далелҳои имконияти дастрас будани тамоми минтақаҳои ва иншоотҳои таъти назорати он қарордоштаеро, ки тахмин мешавад дар он ӯо далелҳои марбут ба проблемаи эътимолӣ риоя намудан ӯамоварӣ шаванд, фароҳам меорад. Дар айни ӯол бояд тамоми чораҳои, ки давлати дархостшавандаи узв бо мақсадҳои зерин зарур мешуморад, бояд ба эътибор гирифта шаванд:

а) ӯифзи талъизоти махфӣ, иттилооти махфӣ ва минтақаҳои дорои низом;

б) таъмини риояи ўндадориҳои конституционӣ, ки давлати дархостшавандаи узв метавонад нисбати ӯқуқи моликият, тафтиш, мусодира ва дигар ӯқуқҳои конституционӣ дошта бошад; ё

с) ӯифзи ӯисмонӣ ва таъмини амнияти аъзои намояндагӣ оид ба муқаррар намудани далелҳои.

Дар сурати аз ӯониби давлати дархостшавандаи узв андешида шудани чунин чораҳои, он бо мақсади тавассути воситаҳои алтернативӣ нишон додани он, ки ӯамин Конвенсияро риоя мекунад, тамоми тадбирҳои имконпазирро меандешад.

15. Намояндагӣ оид ба муқаррар намудани далелҳои метавонад дар каламрави давлати дахлдори узв на бештар аз 14 рӯз бимонад, дар ӯама

гуна маъалли мушаххас бошад – на бештар аз 7 рӯз, агар дар дигар бора мувофиқа ба даст наомада бошад.

16. Бо тамоми иттилооте, ки дар асоси боварӣ пешниҳод шуда, ба проблемае, ки бо он намояндагӣ оид ба муқаррар намудани далелҳо машғул намебошад, ӯнамчун иттилооти махфӣ бояд муносибат намуд.

17. Намояндагӣ оид ба муқаррар намудани далелҳо, тавассути Котиби генералии Созмони Милали Муттаъид маърузаро оид ба натиљаҳои тадқиқоти худ ба ӯаласаи давлатҳои аъзо ё ӯаласаи махсуси давлатҳои аъзо пешниҳод менамояд.

18. ӯаласаи давлатҳои аъзо ё ӯаласаи махсуси давлатҳои аъзо тамоми иттилооти дахлдор, аз ӯумла гузориши пешниҳоднамудаи намояндагӣ оид ба муқаррар намудани далелҳоро баррасӣ менамояд ва метавонад ба давлати дархостшавандаи узв пешниҳод кунанд, ки барои бартараф намудани проблемаҳои мувофиқашудаи риоя намудан тадбирҳои андешад. Давлати дархостшавандаи узв доир ба тамоми тадбирҳои ӯавобан ба ин пешниҳод андешидашуда ӯисобот пешниҳод мекунад.

19. ӯаласаи давлатҳои аъзо ё ӯаласаи махсуси давлатҳои аъзо метавонад ба давлатҳои дахлдори аъзо роҳҳои ва воситаҳои, ки имкон медиҳанд проблемаи баррасишаванда бештар шарҳ дода шавад ё ӯал гардад, аз ӯумла истифодаи расмиёти марбутае, ки ӯуқуқи байналмилалӣ пешбинӣ намудааст, пешниҳод намояд. Агар муқаррар гардад, ки проблемаи баррасишавандаро ӯолатҳои аз давлати дархостшавандаи узв вобастанабуда ба миён овардаанд, ӯаласаи давлатҳои аъзо ё ӯаласаи махсуси давлатҳои аъзо метавонад тадбирҳои зарурӣ тавсия намояд, аз ӯумла тадбирҳои дастаљамъие, ки дар бораи онҳо дар моддаи 6 сухан меравад.

20. ӯаласаи давлатҳои аъзо ё ӯаласаи махсуси давлатҳои аъзо бояд тамоми тадбирҳоро баъри он андешад, то ки қароре, ки дар бораи он дар бандҳои 18 ва 19 сухан меравад, ба тариқи созиш ё аз се ду ӯиссаи овозҳои давлатҳои аъзои дар овоздињӣ ӯозирбуда ва иштирокдошта қабул карда шавад.

Моддаи 9

Тадбирҳои миллӣ оид ба татбиќ

Ҷар як давлати узв тамоми тадбирҳои ӯуқуќӣ, маъмурӣ ва тадбирҳои дигар, аз ӯумла истифодаи муљозоти ӯиноиро меандешад, то ки амалӣ гардидани ӯама гуна фаъолияти барои давлатҳои аъзо тибќи

њамин Конвенсия манъгардида аз љониби шахсони дар каламрави дар доираи њуќуќи ё таъти назорати он ќарордошта пешгирї ва боздошта шаванд.

Моддаи 10 Танзими баъсњо

1. Давлатњои аъзо бо маќсади танзими њама гуна баъсњое, ки метавонанд дар мавриди истифода ё тафсири њамин Конвенсия ба миён оянд, бо њамдигар машварат ва њамкорї менамоянд. Њар як давлати узв метавонад њама гуна чунин баъсро ба маълумоти љаласаи давлатњои аъзо расонад.

2. Йаласаи давлатњои аъзо метавонад дар танзими баъсњо бо истифодаи њама гуна воситањое, ки лозим меонад, саъми худро гузорад, аз љумла хизматњои неки худро пешнињод кунад, давлатњоеро, ки тарафњои баъс мебошанд, даъват намояд, ки расмиёти танзими аз нигоњи худ интихобнамударо оѓоз кунанд ва мўњлати нињои татбиќи њама гуна расмиёти мувофиќашударо тавсия намояд.

3. Ин модда ба муќаррароти њамин Конвенсия марбут ба мусоидат ба риоя гардидан ва шарњу эзоњ оид ба риоя намудан зиён намерасонад.

Моддаи 11 Йаласањои давлатњои аъзо

1. Давлатњои аъзо барои баррасии масъалањои вобаста ба истифода ё татбиќи ин Конвенсия мунтазам љамъ меоянд, аз љумла:

- a) масъалањои марбут ба амал ва њолати ин Конвенсия;
- b) масъалањое, ки бинобар маърузањои мутобиќи њамин Конвенсия пешнињодшуда ба миён омадаанд;
- c) масъалањои њамкори байналмилалї ва мусоидат мутобиќи моддаи 6;
- d) масъалањои такмили усулњои безарарсозии минањои зидди пиёдагард;
- e) масъалањои марбут ба пешнињодњои давлатњои аъзо тибќи моддаи 8;
- f) масъалањои марбут ба ќарорњои вобаста ба пешнињодњои давлатњои аъзо, ки дар моддаи 5 пешбинї гардидаанд

2. Йаласаи аввали давлатњои аъзо аз љониби Котиби генералии Созмони Милали Муттаъид дар мўњлати як сол баъд аз эътибор пайдо

намудани ин Конвенсия даъват карда мешавад. Љаласањои минбаъда аз љониби Котиби генералии Созмони Милали Муттаъид њар сол то гузаронидани конференсияи якум оид ба баррасии амали Конвенсия даъват карда мешаванд.

3. Дар сурати ба миён омадани њолатњое, ки дар бораи онњо дар моддаи 8 сухан меравад, Котиби генералии Созмони Милали Муттаъид љаласаи махсуси давлатњои аъзоро даъват менамояд.

4. Давлатњое, ки аъзои ин Конвенсия намебошанд, инчунин Созмони Милали Муттаъид, дигар созмону муассисањои дахлдори байналмилалї, созмонњои минтаќавї, Кумитаи байналмилалии Салиби Сурх ва созмонњои дахлдори ғайрињукуматї метавонанд тибќи коидањои мувофиќашудаи расмиёт ба ин љаласањо ба сифати нозирон даъват шаванд.

Моддаи 12

Конференсияњо оид ба баррасии амал

1. Конференсия оид ба баррасии амал аз љониби Котиби генералии Созмони Милали Муттаъид баъди панљ соли эътибор пайдо намудани ин Конвенсия даъват карда мешавад. Конференсияи минбаъда оид ба баррасии амал аз љониби Котиби генералии Созмони Милали Муттаъид бо дархости як ё якчанд давлати аъзо даъват карда мешавад, ба шарте ки фосилаи байни конференсияњо оид ба баррасии амал ба њел ваљњ камтар аз панљ сол набошад. Њама давлатњои аъзои ин Конвенсия ба њар як конференсия оид ба баррасии амал даъват карда мешаванд.

2. Конференсия оид ба баррасии амал бо маќсадњои зерин даъват карда мешавад:

- а) гузаронидани таълили амал ва њолати ин Конвенсия;
- б) баррасї намудани зарурати доир намудани љаласањои минбаъдаи давлатњои аъзо ва муќаррар кардани фосилаи байни онњо, ки дар ин бора дар банди 2 моддаи 11 сухан меравад;
- с) қабул намудани қарорњо нисбати пешнињодњои давлатњои аъзо, ки дар моддаи 5 пешбинї шудаанд;
- д) дар мавриди зарурат, дар гузориши хотимавии худ тасдиќ намудани хулосањои марбут ба татбиќи ин Конвенсия.

3. Давлатњое, ки аъзои ин Конвенсия намебошанд, инчунин Созмони Милали Муттаъид, дигар созмону муассисањои дахлдори байналмилалї, созмонњои минтаќавї, Кумитаи байналмилалии Салиби Сурх ва созмонњои дахлдори ғайрињукуматї метавонанд тибќи коидањои

мувофикашудаи расмиёт ба ӯар як конференсия оид ба баррасии амалҳо ба сифати нозирон даъват шаванд.

Моддаи 13 **Ислоҳо**

1. ӯар вақт баъди эътибор пайдо намудани ин Конвенсия ӯар давлати узв метавонад ба ин Конвенсия ислоҳ пешниҳод кунад. ӯар як пешниҳод оид ба ворид намудани ислоҳ ба Депозитарий равон карда мешавад, ки он пешниҳодро ба ӯама давлатҳои аъзо мефиристад ва ақидаи онҳоро дар мавриди зарурати даъват намудани конференсия оид ба баррасии ислоҳо барои дида баромадани ин пешниҳод мепурсад. Агар аксарияти давлатҳои аъзо на дертар аз 30 рӯзи баъди ирсоли пешниҳод Депозитарийро огоҳ созанд, ки онҳо льонибдори баррасии минбаъдаи ин пешниҳод мебошанд, Депозитарий конференсия оид ба баррасии ислоҳоро даъват менамояд, ки ба он ӯама давлатҳои аъзо даъват карда мешаванд.

2. Давлатҳои, ки аъзои ин Конвенсия намебошанд, инчунин Созмони Милали Муттаъид, дигар созмону муассисаҳои дахлдори байналмилалӣ, созмонҳои минтақавӣ, Кумитаи байналмилалии Салиби Сурх ва созмонҳои дахлдори ғайришукумати метавонанд тибқи қоидаҳои мувофикашудаи расмиёт ба конференсияи оид ба баррасии ислоҳо ба сифати нозирон даъват шаванд.

3. Конференсия оид ба баррасии ислоҳо якбора баъди гузаронидани льаласаи давлатҳои аъзо ё конференсия оид ба баррасии амалҳо доир карда мешавад, агар аксарияти давлатҳои аъзо бо дархости пештар гузаронидани он муроълӣат накунанд.

4. ӯама гуна ислоҳ ба ин Конвенсия бо аксарияти аз се ду ӯиссаи овозҳои давлатҳои аъзои дар конференсия оид ба баррасии ислоҳо ӯозирбуда ва дар овоздиҳӣ иштирокдошта қабул карда мешавад. Депозитарий аз ӯама гуна ислоҳҳои бо ӯамин тариқ қабулгардида давлатҳои аъзоро огоҳ месозад.

5. Ислоҳи ин Конвенсия барои ӯама давлатҳои аъзои ин Конвенсия, ки онро қабул намудаанд, баъди ба Депозитарий супурдани ӯульят оид ба қабул аз льониби аксарияти давлатҳои аъзо, эътибор пайдо мекунад. Минбаъд он барои ӯар давлати боқимондаи узв дар рӯзи ба Депозитарий супурдани ӯульяти худ оид ба қабул эътибор пайдо мекунад.

Моддаи 14

Харољот

1. Харољоти марбут ба доир намудани љаласањои давлатњои аъзо, љаласањои махсуси давлатњои аъзо, конференсияњо оид ба баррасии амалњо ва конференсияњо оид ба баррасии ислоњњо, аз љониби давлатњои аъзо ва давлатњои дар онњо иштирокдоштае, ки аъзои ин Конвенсия намебошанд, тибќи љадвали пардохтњои Созмони Милали Муттаъид, ки ба таври зарурї таснењ гардидааст, пўшонида мешаванд.

2. Харољоти анљомдодаи Котиби генералии Созмони Милали Муттаъид тибќи моддањои 7 ва 8, инчунин харољоти вобаста ба фаъолияти њама гуна намояндагї оид ба муќаррар намудани далелњо, аз љониби давлатњои аъзо тибќи љадвали пардохтњои Созмони Милали Муттаъид, ки ба таври зарурї таснењ гардидааст, пўшонида мешаванд.

Моддаи 15

Имзо

Њамин Конвенсия, ки дар Осло, Норвегия, 18 сентябри соли 1997 ба имзо расидааст, барои ба имзо расонидан аз љониби њама давлатњо дар Оттава, Канада, 3 ва 4 декабри соли 1997 ва дар Муассисањои марказии Созмони Милали Муттаъид дар Нью-Йорк аз 5 декабри соли 1997 то эътибор пайдо кардани он боз аст.

Моддаи 16

Ратификатсия, ќабул, тасдиќ ё њамроњшавї

1. Ин Конвенсия бояд аз љониби тарафњои онро имзонамуда мавриди ратификатсия, ќабул ё тасдиќ ќарор дода шавад.

2. Он барои њамроњшавии њама гуна давлате, ки онро имзо накардааст, боз мебошад.

3. Њуљьатњои ратификатсия, ќабул, тасдиќ ё њамроњшавї барои нигоњдорї ба Депозитарий супурда мешаванд.

Моддаи 17

Эътибор пайдо намудан

1. Ин Конвенсия аз рӯзи аввали моњи шашум шурӯъ аз моъе, ки дар давоми он ӯульъати чиллум оид ба ратификатсия, қабул, тасдиқ ё ӯамроӯшавӣ барои нигоӯдорӣ супурда шудааст, эътибор пайдо мекунад.

2. Барои ӯар давлате, ки ӯульъати худро барои ратификатсия, қабул, тасдиқ ё ӯамроӯшавӣ баъди таърихи барои нигоӯдорӣ супурдани ӯульъати чиллум оид ба ратификатсия, қабул, тасдиқ ё ӯамроӯшавӣ месупорад, ин Конвенсия аз рӯзи аввали моњи шашум шурӯъ аз таърихе, ки ин давлат ӯульъати худро оид ба ратификатсия, қабул, тасдиқ ё ӯамроӯшавӣ барои нигоӯдорӣ супурдааст, эътибор пайдо мекунад.

Моддаи 18 **Истифодаи муваққатӣ**

ӯар давлат метавонад дар лаъзаи ратификатсия, қабул, тасдиқ ё ӯамроӯшавӣ изъор намояд, ки он муқаррароти банди 1 моддаи 1 ин Конвенсияро то эътибор пайдо кардани он муваққатан истифода менамояд.

Моддаи 19 **Қайду шарт**

Қайду шартно нисбати моддаҳои ин Конвенсия роъ дода намешаванд.

Моддаи 20 **Мӯъллати амал ва хориль шудан**

1. Ин Конвенсия бемӯъллат аст.

2. ӯар як давлати аъзо бо тартиби татбиқи истиқлолияти давлатии худ ӯуқуқ дорад аз ин Конвенсия хориль шавад. Он аз чунин хорильшавӣ тамоми дигар давлатҳои аъзо, Депозитарий ва Шӯрои амнияти Созмони Милали Муттаҳидро огоъ месозад. Дар чунин огоъинома оид ба хорильшавӣ бояд шаръи пурраи сабабҳои асосноксозандаи чунин хорильшавӣ нишон дода шаванд.

3. Чунин хорильшавӣ танҳо баъди гузаштани шаш моъ аз рӯзи огоъиномаи хорильшавӣ гирифтани Депозитарий эътибор пайдо мекунад. Вале, агар то лаъзаи гузаштани ин мӯъллати шашмоъа давлати узве, ки изъори хориль шудан кардааст, ба низои мусаллаъона кашида шуда бошад, хорильшавӣ танҳо баъди ба анълор расидани ин низои мусаллаъона эътибор пайдо мекунад.

4. Хорильшавии давлати узв аз ин Конвенсия ба ӧель вальъ ба ўндадориӧои давлатӧо лъиӧати идома додани илрѳои ўндадориӧое, ки тибќи ягон меъёрӧои дахлдори ѳуќуќи байналмилалѳи гирифта шудаанд, дахл намекунад.

Моддаи 21 Депозитарий

Котиби генералии Созмони Милали Муттаъид тибќи ин ѳульъат Депозитарийи ѳамин Конвенсия таъин мегардад.

Моддаи 22 Матнӧои бо ѳам баробар

Нусхаи асли ин Конвенсия, ки матнӧои он ба забонӧои англисѳи, арабѳи, испанѳи, хитоѳи, русѳи ва франсавѳи бо ѳам баробаранд, барои нигоӧдорѳи ба Котиби генералии Созмони Милали Муттаъид супурда мешавад.